

AKADEMSKI GLAS

INFORMATIVNO STROKOVNI LIST

Izhaja vsak teden. — Mesečna naročnina za akademike 5 Din, za vse druge 6 Din. Za inozemstvo 10 Din. Rokopisi se ne vračajo. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Wolfova ulica 1.-I. — Ček. račun: Ljubljana štev. 16.465.

Občni zbor Akcije je bil

mogočna manifestacija slovenskega študenta za univerzitetno knjižnico

Izredni občni zbor Akademске akcije za univerzitetno knjižnico je za nami. Sklican je bil z namenom, da akcija poda račun in bilanco svojega šestmesečnega dela in prizadevanja: od propagandne akcije do bojov za stavbene kredite. Iz izčrpnega in obsežnega predsedniškega poročila smo razvideli ves gigantski napor akcijskega vodstva, ki so ga kronali lepi in razveseljivi uspehi doma; toda tam, kjer smo pričakovali glavne inicijative, je akcija naletela na nepremagljive ovire, ob katerih se je razbil ves mladostni zagon in idealizem ter se sprevrgel v trpko resignacijo: odbor je zaradi neuspeha v Beogradu podal ostavko. — Tak je bil položaj na občnem zboru in pod dušečo atmosfero tega bridkega dejstva je iz stotin navzočne mladine planil dolgo zatajevani klic: Zahtevamo univerzitetno knjižnico! Nič manj spontano ni izzvenel tudi drugi klic: Država nam mora zgraditi knjižnico!

Ugotavljamo, da je bil izredni občni zbor Akcije za univerzitetno knjižnico mogočna manifestacija konstruktivnega duha večine našega akademstva! Ugotavljamo, da je bil brezprimeren demanti na vse očitke, ki mečejo na slovenskega študenta senco destruktivnosti! Ugotavljamo tudi, da je bil obenem usoden mejnik v naši borbi za univerzitetno knjižnico! Upamo in verujemo, da bo njegova usodnost pozitivna!

Že pred napovedano uro se je zbornična dvorana na univerzi napolnila. Do 400 slovenskih študentov se je zbralo, da manifestira za veliko slovensko kulturno zahtevo. Zbornična dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse; odpreti so morali galerije in še so mnogi ostali zunaj. Poseben pomen je dala manifestaciji navzočnost g. rektorja dr. Slavliča, ki je ostal na zborovanju do konca. Poleg njega je zastopal univerzo še prorektor dr. Šerko in več profesorjev; od ostale slovenske javnosti so se udeležili zbora priznani bojovníki za knjižnico: dr. Joža Glonar, dr. Melita Pivec-Stele in dr. Šlebinger.

Kmalu po 3. uri je otvoril občni zbor podpredsednik Akcije tov. Rašo Vodusek, ki je pozdravil vse navzočne in podal besedo tajnici tov. Gosakovi, ki je prečitala tajniško poročilo. Iz njega smo razvideli ogromno delo, ki ga je Akcija opravila z vlogami, spomenicami, prošnjami in pisarjenjem na vse strani. Po blagajniškem poročilu, ki ga je podal tov. Lampret in iz katerega je bilo razvidno vestno gospodarjenje z akcijsko imovino, je sledilo

predsedniško poročilo,

ki ga je podal predsednik Akcije tov. Petré France. Poročilo je silno obširno, zato ga citiramo le v glavnih točkah, ostalo prinašamo pa v izvlečku:

Odbor Akademске akcije za univerzitetno knjižnico podaja predčasen obračun svojega polletnega dela. Deloma v znak protesta zaradi popolnega neuspeha v glavni točki svojih prizadevanj, to je v akciji za zagotovitev denarja, ki bi ga morala prispevati država za zgradbo biblioteke, deloma pa zaradi vedno česče ponavljajočih se zahtev, tovariši, da hočete jasnega pregleda dela akcije. Saj so imeli njeni člani resnično priliko pogledati v marsikatero stran našega javnega življenja, kot morda študenti nikoli doslej, in si tam ob posameznih primerih nabrati izkušnje, dragocenih za nas vse.

Vzroki, ki so jeseni vodili do ustanovitve akcije, so bili v glavnem sledeči: 1. potreba po izgraditvi univerze do take mere, da bodo dane možnosti študija in dela, ki je danes otežkočeno zaradi silno skopih sredstev in nezadostnih prostorov in institucij, ki jih ima univerza v Ljubljani; zgradba univerzitetne biblioteke je le prvi člen v vrsti nalog za dograditev univerze; 2. težnja, zvezati vse akademike v nekem konkretnem delu in 3. v popolno pasivnost slovenskega javnega življenja, povzročeno zaradi zagrenjenosti dela inteligence, vnesti nek kulturni program, ki bi se mogel rešiti tudi v danih prilikah.

Sredstvo, ki ga je imela Akcija na razpolago za doseg letošnjega cilja, je bilo preprosto: s časopisjem, predavanji, pismi in razgovori napraviti vprašanje biblioteke aktualno, vzburkati slovensko javnost in po zaključeni propagandni akciji zahtevati denar za zgradbo knjižnice. Tako je letošnje prizadevanje samo ob sebi razpadlo v dve fazi: v propagandno akcijo in akcijo za denar.

Predsednik je nato orisal odnos univerze do Akcije in ugotovil, da je rektorat spremljal delo Akcije z razumevanjem in simpatijami, saj je g. rektor vodil vzporedno akcijo; pri akademikih pa je bil viden stari, že znani pojav: vse akademsko življenje vzdržuje slejkoprej tridesetorica ljudi. Pogosto je vse delo Akcije ležalo na petorici ljudi.

Nato je predsednik prešel na propagandno delovanje Akcije, ki se je začelo najprej po slovenskih listih in nato prešlo tudi na slovenske revije ter doseglo svoj višek z 42 novoletnimi izjavami vodilnih slovenskih političnih, gospodarskih in kulturnih ljudi. Propaganda je pokazala, da je Akcija spretno načela vprašanje, ki je viselo v zraku. Po novoletnih izjavah se je časopisna akcija omejila samo na poročanje o uspehih in neuspehih, vso svojo pozornost pa je Akcija poslej posvetila vprašanju preskrbe denarja za knjižnico.

Denarna akcija.

Druga faza boja za univerzitetno biblioteko se je v marsičem razlikovala od prve. Mnenja, kje dobiti denar za knjižnico, so bila že od prvega časa različna in so še danes različna. Predlagane so bile nabiralne akcije, zahteve, da da denar ali Mestna občina ljubljanska ali banovina ali država ali vsaka od teh institucij nekaj. Akademska akcija za univerzitetno knjižnico je od vsega početka naglašala, da mora dati denar za biblioteko država. Kajti dolžnost države je, da skrbi za šolstvo, tudi za univerzo. Često smo proti temu čuli ugovor, da imajo Srbi zadužbine, iz katerih se zidajo univerzitetne zgradbe v Beogradu in da mora isto storiti slovenska javnost. To ni res. Univerzitetne stavbe v Beogradu je postavila država, ne zadužbine. Kajti te imajo zelo točna pravila, kam sme njih denar. Namenjen je v prvi vrsti za socialno oskrbo študentov in za podporo znanstvenemu delu, ne pa za zidavo univerzitetnih objektov. To se pravi, da so napačno informirani pri nas ljudje, ki hočejo zvaliti breme z ramen države na rame slovenske dobrotelnosti. Nemogoče je zbrati pri nas milijone, ki so potrebni za biblioteko. Naše javne datjave so tolikšne, da upravičeno trdimo, da je dolžnost države, da skrbi kot po drugih delih države tudi pri nas za šolstvo.

Vse to smo vedeli, ko smo pričeli v januarju akcijo za denar. Po nešteti opozorilih pa smo tudi vedeli, da se odpravljamo na težko pot. Zato smo si pomagali s tem, da smo skušali doseči prve konkretne uspehe doma in šele nato v Beogradu.

Tako se je akcija za denar vodila v treh smereh: pri Mestni občini ljubljanski, pri banovini in pri državi. Slednja bi mogla kriti stroške zgradbe biblioteke ali iz rednega proračuna ali pa iz fideikomisov.

Mestna občina ljubljanska je pokazala za pokret veliko zanimanje in razumevanje. S predlogom, da bi MOL prispevala že iz letnega proračuna 100.000 Din, je Akcija prišla

prepozno, pač pa je občina na seji 1. februarja 1934 zagotovila, da stavlja MOL na razpolago zemljišče nekdanjega Knežjega dvorca za zgradbo univerzitetne knjižnice, in je pripravljena to zemljišče prepisati na državni zaklad, kakor hitro bo zgradba knjižnice zasigurana. To je bil prvi stvarni uspeh pokreta za knjižnico. Mestna občina ljubljanska je za sedaj storila svojo dolžnost v polni meri.

Vzporedno z akcijo pri MOL se je vodila Akcija na banovini. Tu je bil položaj težji, ker univerza med drugim ne spada v okvir banovine, ampak naravnost pod prosvetno ministrstvo. Vendar je pripisati razumevanje bana g. dr. Marušiča, da je prosvetni šef Breznik sprejel v svoj predlog prosvetnega proračuna postavko 200.000 Din kot letošnjo anuiteto banovine za zgradbo univerzitetne knjižnice. Banski svetniki so to postavko soglasno odobrili. Po dosedanjih razgovorih bo banovina stavila enake zneske tudi v bodoče proračune, tako da bo v celoti prispevala k stroškom za knjižnico 2 milijona.

Poleg te postavke so ban. svetniki zbrali kot darilo banu tudi Din 10.000 za »kamen bana dr. Marušiča« in tako neminovno zvezali njegovo ime z univerzitetno knjižnico v Ljubljani.

Na vrsto je prišla država. Že v zimskih mesecih je bilo aktualno vprašanje fideikomisov, ki ga je sprožil g. prodekan dr. Lapajne. Rektorat univerze je pokrenil akcijo, da bi nekaj procentov vrednosti fideikomisov prešlo za kulturne namene; iz tega denarja naj bi se zidala v Ljubljani univerzitetna knjižnica. Okrog tega vprašanja se je motalo precej stvari, toda vse skupaj pa je bilo pozimi od države odgodeno.

Tako nam je ostal zgolj državni proračun. V januarju smo pričeli s silno kampanjo. Vsi naši politični predstavniki v Beogradu, to je oba tedanja slovenska ministra, vsi senatorji in poslanci so dobili od nas ves obširen material o vprašanju knjižnice, s prošnjo, naj oskrbe prispevek države. Kmalu smo izvedeli, da nas je rektorat univerze že prehitel, saj je dobil sleherni po njih celo Projekt biblioteke, kot ga je izdelal in izdal prof. Plečnik. Od strani rektorata je bil stavljen tudi formalni predlog za amandman k proračunu prosvetnega ministrstva za univerzitetno knjižnico v Ljubljani. Velikemu prizadevanju g. rektorja, ki je bil tedaj v Beogradu, je pripisati, da je novi prosvetni minister dr. Šumenković predlog rektorata sprejel ter svoj amandman po predhodnem dogovoru s Hipotekarno banko, ki bi oskrbela potrebno posojilo, formuliral takole: V redni drž. proračun za leto 1934-35 naj se vnese postavka Din 1.115.000 kot prvi obrok za odplačilo posojila Hipotekarne banke v iznosu 10 milijonov za zgradbo univerzitetne biblioteke v Ljubljani.

Ta predlog prosvetnega ministra je moral iti sedaj običajno formalno pot: v odobritev vlade in finančnega ministrstva in dalje v finančni odbor skupščine in nato v skupščino samo. V Ljubljani smo vedeli, da so dnevi važni in odločilni. In Akad. akcija za univ. knjižnico je poslala tri svoje člane, Turnška, Lampreta in mene v Beograd. Tu smo mislili, da zavisi vse od zadržanja naših poslancev v skupščini in da ti, postavljeni v križni ogenj rektorata univerze, časopisne kampanje, javnosti in Akad. akcije, ne bodo mogli mimo vprašanja, ki je bilo v Sloveniji vsak dan na dnevnem redu, ampak bodo morali enodušno nastopiti v skupščini, da pridobe kredite. Toda že po prvih razgovorih v Beogradu smo videli, da težišče ni na poslancih, niti ne na skupščini, tudi na njenem finančnem odboru ne, ampak na finančnem ministrstvu, oz. vladi.

Predlog prosvetnega ministrstva za

amandman za univ. biblioteko je bil odposlan finančnemu ministrstvu v soboto, dne 17. februarja. Sedaj je bilo treba poiskati vse možnosti, da bo amandman sprejet. Največ skupno z g. rektorjem, ki je pokazal za vso stvar veliko ljubezen in izredno žilavost, smo opravili vse poti, ki so bile potrebne, da celokupno tedanje politično zastopstvo Slovencev v Beogradu enotno nastopi za knjižnico. Tu bi bilo preveč naštevati vse mnogoštevilne obiske. Izmed glavnih momentov bi bilo navesti le sledeče: oba slovenska ministra dr. Kramer in Ivan Pucelj sta se za stvar živo zavzela, skoro dnevni razgovori z njima so nam dajali vedno novih navodil, sama pa sta v vseh mogočih prilikah intervenirala za knjižnico in tako postavila vprašanje ugodne rešitve skoro za vprašanje svojega prestiža. Poslanci prav za prav pred zasedanjem skupščine niso imeli prave prilike, da bi se zavzeli, toda poslali so finančnemu ministru posebno spomenico, podpisano od vseh, kot so to že prej storili senatorji. Najbolj konkretno so gledali stvar člani finančnega odbora skupščine min. Mohorič, posl. Petovar in drugi. Bili so mnenja, da bo postavka Din 1.115.000 težko prodrila, niso pa dvomili, da bi uspeli, če bi pristali na znižanje postavke, morda na pol milijona. Iznešeni so bili pomisleki, da prihajajo v težkih časih krize in da bi v Ljubljani marsikaj imeli, če bi se naši krogi zavzemali za dograditev univerze v časih, ko je bilo dovolj denarja, in da je sedaj mnogo zamujenega. Ker so to iznašali ljudje, ki so hoteli stvari resnično koristiti, je v njih mislih morda zrno resnice. Bili so pa tudi ugovori, ki jih je bilo lažje zavrniti: da se čuti kriza v državi vsepovsod in da n. pr. tudi v Beogradu šolstvo ne živi v dobrih razmerah. Toda ti ugovori so se morali razbliniti ob naših obširnih in točnih statistikah, ki smo jih predložili; da je dobila n. pr. Beograjska univerza samo v zadnjih 10 letih, to je od proračunskega leta 1924-25 dalje za same izredne izdatke nič manj kakor 70 milijonov 940.000 Din, iz katerih si je zidala ogromno tehnično fakulteto, veliko univerzitetno biblioteko, dograjeno l. 1926, medicino za 35 in pol milijona, astronomski observatorij, poljedelsko fakulteto in botanični vrt, da je dobila zagrebška univerza v istem času 31.343.000 Din za same izredne izdatke in Ljubljana le 4.786.000 Din, največ za izpopolnitev svoje tehniške fakultete. In poleg vsega tega sta univerzi v Beogradu in Zagrebu še izpred vojne, Ljubljana pa je dobila univerzo šele po vojni in bi morala šele graditi vse univerzitetne objekte, ki jih Beograd in Zagreb že dolgo imata.

Tem našim številkam je bilo nemogoče ugovarjati; marsikdo je ob njih izpregledal, kako upravičena je naša zahteva po biblioteki.

Izmed vseh teh razgovorov je bil najvažnejši razgovor s finančnim ministrom g. dr. Gjorgjevičem v sredo, dne 21. februarja, pri katerem sta bila prisotna tudi ministra dr. Kramer in Pucelj. Iz razgovora samega nismo dobili vtisa, da bi bilo vse izgubljeno, ker nam finančni minister ni povedal, da je dva dni preje, to je 19. februarja predlog prosvetnega ministra zavrnil. To smo zvedeli šele pozneje.

Tako je akcija za dosego kreditov v rednem proračunu, kljub skupnemu, resnemu prizadevanju celokupne slovenske politične delegacije v Beogradu popolnoma propadla. Ostala je edinole obljuba naknadnih kreditov. Dejali so, da gre na stvar gledati resno, ker se krijejo na primer tudi stroški za regulacijo Ljubljaničnice iz naknadnih kreditov. Tu je pa spet oživel vprašanje fideikomisov, vendar je tudi pri teh padlo vse v vodo.

Tako sta bili z enim mahom podrti poleg rednega državnega proračuna še ostali mož-

nosti, da bi dobili denar od države. Kot rektorat je Akademska akcija za univerzitetno knjižnico storila vse, kar je bilo v njeni moči. Toda zarez, do katere je prišla pri svojem delu, je tako močna, da smo morali pregledati delo, ki je bilo opravljeno in moramo utrditi smernice za naprej:

1. Ugotoviti moramo pozitivno dejstvo, da je akcija doma v Sloveniji popolnoma uspela, negativno pa, da so bila brezuspešna vsa njena dosedanja prizadevanja, da bi dobili denar od države.

2. Da ne maramo, da bi se zidala univerzitetna biblioteka v Ljubljani iz denarja, ki bi se nabral z nabiralno akcijo doma in da take akcije ne moremo začeti.

3. Da se ne more gledati vprašanje univerzitetne biblioteke osamljeno, ampak kot principielno vprašanje, zvezano z vsemi ostalimi slovenskimi vprašanji.

4. Potrebno je, da se delo Akcije vrši še intenzivneje in nujeješe do sprejetja prihodnjega državnega proračuna.

V znak protesta proti dosedanemu neuspehu podaja odbor Akademske akcije za univerzitetno knjižnico ostavko.»

*

Poročilo tov. Petreta je bilo sprejeto z viharnim ploskanjem. Nato se je začela k poročilom debata, ki jo je otvoril tov. Kos z daljšim referatom, v katerem je na podlagi suhih števil in statistik utemeljeval upravičenost slovenske zahteve po knjižnici. Isto je storil tudi tov. Žebot Ciril, ki je v daljšem referatu povdarjal nonsens, da bi se knjižnica gradila iz nabiralne akcije med slovenskim ljudstvom. Slovenci plačujemo vsako leto ogromne milijone za svoje šolstvo in iz teh naj država zgradi knjižnico. Poleg njiju se je oglasilo še več tovarišev, ki so z mladostnim ognjem dokazovali upravičenost zahteve, naj nam država postavi univerzitetno knjižnico. Vsi so želi za svoja izvajanja viharen aplavz, da so se tresle stene dvorane.

Nato je tov. Ložar prebral poročilo nadzornega odbora in predlagal za ves odbor razresnico s pohvalo, kar so zborovalci soglasno potrdili.

Za volitve novega odbora sta bili vloženi dve listi, ena z nosilcem tov. Novakom, druga z nosilcem tov. Turnškom, preizkušnim delavcem v Akciji. Zanimivo pa je bilo, da so bili na obeh listah po štirje isti člani bivšega odbora. Volitve so bile precej napete in je zmagala lista z nosilcem tov. Turnškom s 179 glasovi. Lista tov. Novaka je dobila 152 glasov.

Pri predlogih je tov. Casar vložil predlog, naj se dosedaj nabrani denar porabi za nabavo knjig, nikakor pa ne za zidavo. Ta predlog je zbudil pomisleke, ki so prišli na dan v precej burnih oblikah. Vendar je bil naposled sprejet.

Ob pol 7. zvečer je bil izredni občni zbor Akcije za univerzitetno knjižnico zaključen. Novemu odboru želimo uspeh!

»Zlatna omladina«.

Pod tem naslovom prinaša »Glas Podunavlja« te vrstice: »Preteklo nedeljo je posejlo naše mesto nekaj sto študentov Beograjske univerze vseh fakultet, pa so se nekoliko preveč nalezli Smederevskega vina in je v njih zavladalo pravo mladinsko navdušenje. V tem navdušenju so se čule mnoge žaljive besede, videle nevljudne geste, a nekaj študentov je celo ostalo v zaporu tuk. policije zaradi raznih izgredov v mestu.

Kaj ni današnja mladina zlata?«

Tovariši! Širite „Akademski glas“!

Slovenska narodna pesem: Korotan — Belokrajina

Koncert Akademskega pevskega zbora.

Mladostni idealizem, večmesečen intenziven študij, vse možnosti mladega pevskega materiala in dirigentove nadpovprečne odlike, vse to je plod bogatega koncertnega večera slovenske narodne pesmi. Spored (objavljen v našem listu) je prikazal Koroško in belokranjsko dušo v narodnih pesmih, značilnih za sestav celotne Slovenije. Lice ljubavne, prigodne, junaške, obredne ali religiozne pesmi oblikujejo lirске, epske in dramske komponente. Zemlja Koroške in Bele krajine in njen rod povezan na to grudo je elementaren izraz onega življenja, ki je gibal posameznika in ta rod v prošlosti: Seveda izraz, ki je možen oblikovati pesem, v kateri se elementarne sile družijo z usedlinami in osnovami slovenske biti. Zmotno pa bi bilo mnenje, da je narod pesmi tako pel, kakor so jih pridelitelji ustvarili, katerih stremljenje se je ztilo v glasbeno obliko, časovno in stilno pravilno podano. Matija Tomc je ustvaril z Belokrajinskimi dela, ki jih je treba posebej podčrtati. V priredbah so avtorji (Tomc, Marolt, Dev) pokazali znanje temeljitega študija narodne pesmi z vsemi možnimi vedami. Ustvarili so doslej pri Slovencih nepoznane oblike junaške pesmi kakor tudi obrednih rejev. Marolt je poleg tega očistil splošno znane narodne pesmi, ki se še danes pojo, vsega plevla s tujih njiv in stilno nepravilne navlake. (N. pr. Pójdám u rúte). Pesmi, časovno docela različne, se naj oblikuje in poje v stilu, ki ne izmalči njenih pravih podob, marveč le-to prikaže plastično, ostro in svežo. Tu je France Marolt razgrnil svoje bogato znanje in vso neizčrpno umetniško ustvarjanje. Zbor in vodnja sta korpus enotnega kova. Povdariti je še posebej ljubezen do jezika, ki hoče vsako dialektično skupino prikazati enakovredno in prirodno pravilno. Ustvarili so večer zgoščenih odlik, katere preživje še tako iskreno manifestacijo s strani publike, ki je pretežno usmerjena v estetsko dožemanje. Pravi in globlji pomen koncertnega sporeda vidim v fiksiranju doslej zastrtega ali zakopanega bogastva naše narodne pesmi, katere jedro nam odkrije — študijska delavnica. In tako je večer našega zbora nova pot v kulturni hram Slovencev. Stilne koncerte Akademskega pevskega zbora je nujno motriti s širokega stališča, posamezni večeri so le del cikla slovenske narodne pesmi. Ti koncerti so naporni za zbor in dirigenta in tudi za poslušalca, če hoče črpati kar največ v določenem času. Radi tega nimajo namena zadovoljiti maso, s pridom jih poslušala kdor soustvarja s srcem in umom. Zdi se mi, da si je France Marolt v svesti teh ovir in da je radi tega napisal zgoščeno študijo kot uvodnik v pevski spored; brez njega se le redki dokoplje do pravih umevanja. Opozarjam tovariše še posebej na študijo, ki je povsem samonikla in odkriva nove perspektive za prošlost Slovencev. Študija je vredna ponatiska v eni izmed naših revij, da postane splošno dostopna.

Akademski pevski zbor pojmuje svoje poslanstvo med slovensko mladino viteško in duhovno. Ni le klub, ki goji petje bolj slučajnostno ali družabno. Po zadnjem koncertu, prepolnem lavorik je najresnejši reprezentant naše univerze. Iz vsega blatenja, kar se ga je nabralo v mladih letih njenega življenja, dviga svoj prapor neomadeževan.

APZ je nosilec naše reputacije v domovini in daj Bog kmalu tudi pred evropskim forumom. Njegovo delo vzbuja človeku misli na zamujene prilike in številne vrzeli v našem kulturnem življenju. Občutno je predvsem pomanjkanje stolice za slovensko zgodovino

in narodopisje. Marsikaj bi morali razčistiti tudi naši slavisti v odnosu do jezika in slovenskega pismenstva. Oračev primanjkuje na vseh poljih in dovolj trpka je zavest, da si ne režemo kruh sami... Francè Marolt me je z zadnjim koncertom uveril, da je pravi mož, ki bi edini ustvaril slovenski filharmoničen orkester onih kvalitiet, kakor jih očituje njegov vokalni zbor.

S—a.

Priznanje našemu delu

Dr. Jože Glonar je napisal v drugi številki »Kronike« zanimivo razpravo o problemu naše univerzitetne knjižnice, kjer daje polno priznanje našemu delu, ki je v tem, da smo s tiskano besedo zbudili zanimanje vse slovenske javnosti za prepotrebno univerzitetno knjižnico. Med drugim pravi:

»Temu namenu služi tudi skromen tednik »Akademski glas«, ki ga izdaja že od lanskega leta akademska mladina ljubljanske univerze. Prav tej akademski mladini se je tudi posrečilo, da je za problem ljubljanske univerzitetne biblioteke zainteresirala najbolj vidne predstavnike naše javnosti, da so v novoletnih številkah naših dnevnikov podali svoje izjave o tem vprašanju.

Akademikom, ki so danes na ljubljanski univerzi »aktivni«, ki so to akcijo začeli, morajo priskočiti na pomoč njihovi starejši kolegi, absolventi ljubljanske univerze. Obe skupini naj se združita v nekakem »Društvu prijateljev ljubljanske univerzitetne biblioteke«, ki si postavi kot edino nalogo, delati na to, da se ljubljanska univerzitetna biblioteka čimprej postavi. Ni treba, da je to pravo društvo, s paragrafi, predsednikom in občnimi

Iz akademskega življenja po svetu

VISOKA ŠOLA V BRNU V NEVARNOSTI

»Lidove Noviny« prinašajo vest o zopetni nevarnosti restrikcije visoke šole v Brnu. Vlada je sprejela tozadevni zakon, ki naj se izvede v kratkem času treh do štirih tednov. Kakor se glasi poročilo iz seje mestne občine brnske, je novi zakon o visokih šolah prikriten tako, da zadeva predvsem brnsko visoko šolo t. j. Masarykovo univerzo. Mestno načelstvo je po sklepu občinske seje podvzelo najenergičnejše korake proti tej nameri in poslalo tozadevne spomenice vsem poslančkim in senatorskim klubom.

V teh spomenicah opozarja mestno načelstvo, da je to že drugi poizkus okrniti brnsko visoko šolo, zakaj že lansko leto je moralo Brno braniti svojo univerzo. Svoje zahteve opravičujejo mesto z velikansko kulturno škodo, ki bi mogla nastati po predvideni okrnitvi brnske univerze ali po ukinitvi celih njenih fakultet.

Vzroki te vladne namere nam niso znani.

LUŽIČKO-SRBSKO DIJAŠTVO.

Medtem, ko so se vsi slovanski narodi v svetovni vojni osvobodili, niso dobili Lužički Srbi v okviru nemške države niti lastne avtonomije. Zato je toliko trši njih boj za narodnostne pravice, jezik in lastno kulturo. Ni čudno, če postaja narod v tem boju apatičen in brezbrizen. Njih up in nada pa je njihova Visokošolska mladina, ki se zaveda svoje pozicije in položaja svojega naroda. Iz njihovih vrst izhajajo najodličnejši borci narodnih pravic. Po pravici moremo trditi, da je aka-

demski mladina pri Lužičkih Srbih sol naroda, zakaj brez nje bi bil narod zapisan mnogo zgodnejši kulturni smrti, če že ne etični.

demski mladina pri Lužičkih Srbih sol naroda, zakaj brez nje bi bil narod zapisan mnogo zgodnejši kulturni smrti, če že ne etični. Nemška vlada omejuje dotok luž.-srbske mladine na svoje univerze z numerom clausom. Dovoljenja študij na tujih univerzah pa dobe izključno oni, ki se zavežejo, da bodo stopili v nemško državno službo in ki so poleg tega politično zanesljivi. Lužičko-srbsko dijaštvo se je organiziralo že l. 1875. Po svetovni vojni pa je nastal »Zwjazk lužiskih-srbskih študentov«. Njih povojno delo je zlasti uspešno na dramskem polju, ki je za izolirani narodič velikankega pomena. Akademski mladina izdaja celo svoj list »Srbski student«. Duhovni oče luž.-srbskega dijaštva je dr. Arnošt Muka, filolog, žurnalist in pisatelj, ki se mnogo trudi za zblizanje lužisko-srbskega dijaštva z ostalim slovanskim dijaštvom. Lužičko-srbsko dijaštvo lipske univerze je združeno v »Towarstvu dra Arnošta Muke«, draždanski visokošolci pa v klubu »Bjarnat Krawe« (znani skladatelj). Oba kluba pa sta člana osrednjega »Zwjazka lužiskih-srbskih študentov«. Večina dijaštva študira na univerzah v Lipskem in Draždanih, mnogo tudi v Berlinu, Pragi, Varšavi, Fuldi, Paderbornu, Innsbrucku in Rimu.

Vse naročnike zamudnike opozarjamo, da takoj plačajo zaostalo naročnino!

DOM ČSL. INTELEKTUALCEV V PARIZU.

Čsl. intelektualci v Parizu so sklenili zgraditi si lastni dom v Cité Universitaire, kakor se imenuje akademski del mesta. Pripravljalni odbor je že nakupil potrebna zemljišča. Dom bo imel prostora za kakih sto dijakov in dijakinj, za razne umetniške ateljeje, klube in družabno življenje. Potrebne kredite je odobrilo prosvetno ministrstvo, dijaki sami pa so nabrali 314.000 Kč.

NOVI ČASTNI NASLOVI KOMUNISTIČNE AKADEMIJE V MOSKVI

Komunistična akademija v Moskvi je sklenila vpeljati nekaj novih častnih naslovov in znanstvenih odlikovanj. Zlasti sta zanimiva

doktorat ljeninizma in doktorat zgodovine komunistične stranke. Doktorat Kom. akademije je mogoče doseči z javno branjeno in publicirano disertacijo. Te naslove more doseči tudi tujec.

Poleg teh častnih akademskih odlikovanj je sprejel osrednji izvršni komite sovjetske unije naslov »Junak sovjetske unije«. Ta naslov je združen z nekimi privilegiji in pomeni neke vrste plemstvo.

Jubilejni koncert beograjskega Akademskoga pevskega društva »Obilič«.

Beograd, maja.

Ob priliki svoje petdesetletnice priredi Akad. pevsko društvo »Obilič« skupno z Beograjsko filharmonijo prihodnji teden velik koncert v Kolarčevem univerzitetu. Na programu sta Josipa Stolcerja-Slavenskega Religiofonija, oratorij za zbor, soli in orkester ter H. Berliozov oratorij Kristova mladost.

Religiofonija našega komponista Slavenskega se bo to pot izvajala prvič. Zanimivo je, da je Slavenski izrecno želel, da naj jo kot prvi izvaja Akademsko pevsko društvo Obilič.

Notice

V sredo 23. t. m. odpade debatni večer AKE.

Obvestilo pravnikom! Pravkar je izšla težko pričakovana knjiga *Naše finančno pravo, neposredni davki, državna trošarina, takse*, ki vsebuje za študij in za praktično uporabo zbrane in sistematično obdelane zakonske predpise. — Potrebno je, da se spoznate s tem delom, ki je edinstveno v tem področju. Vsebina Vam nudi jasen vpogled v naš celokupni davčni sistem. Delo se priporoča posebno študirajočim gg. juristom, ki si žele pridobiti mnogo vrednega in obširnega znanja zlahka in v kratkem času. — Dobiva se pri avtorju: Sušec Štefan, načelnik finančnega oddelka banske uprave v p., Beethovnova ul. 15 in pri tiskarni »Mercur« d. d., Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23.

KINO »SOKOL« ŠIŠKA. Tel. 33-87.

Torek 22., sredo 23. in četrtek 24. maja »Scampolo« (Dolly Haas).

Sobota 26., nedelja 27. in ponedeljek 28. maja »Csibi« (Frančiška Gaal).

Predstave ob delavnikih ob pol 7. in pol 9. ob nedeljah ob 3., 5., 7., in 9.

KINO KODELJEVO. Tel. 31-62.

V nedeljo, 20. maja ob pol 6. **Dirka v smrt** (Tom Mix), v ponedeljek ob pol 6. **Revizor iz Petrograda** (Vlasta Burian), v soboto, nedeljo in ponedeljek ob pol 9. **oba filma hkrati.**

V torek, 22. maja in v sredo ob pol 9. **F. P. 1. ne odgovarja** (Hans Albers).

V petek, 25. maja, in v soboto ob pol 9. **Pesem sveta** (Jožef Schmidt) in **Žig sramote** (Zgodba o Al Caponeju).

Starši!

Strokovne delavnice Salezijanskega reda na Rakovniku sprejmejo v mizarski, krojaški ali čevljarški uk in v popolno oskrbo zdrave in mlade dečke lepega vedenja. — Učnina in oskrbovalnina po dogovoru. — Vpis: junija.

Vsem gg. akademikom priporočamo, da si pred nakupom obleke, površnika, srajc, kravat itd. zanesljivo ogledajo razstavljene predmete v trgovini

Josip Olup, Ljubljana, Pod Trančo

Lastna tovarna perila »Triglav«.

**Priporoča se
manufakturna
veletrgovina**

A. E. ŠKABERNE

Franc Posavec

Slaščičarna in pekarna

Lastna izdelovalnica vsakovrstnih slaščic na drobno in debelo. Dobavlja pecivo na dom, po naročilu in zahtevi. **Razne specialitete.** Cene solidne in konkurenčne.

LJUBLJANA

KARLOVŠKA GESTA 30.

Pravi domači izdelek!

Gagel Josip

Ljubljana, pod Semeniščem
priporoča

svojo specialno trgovino **trikotaže, nogavc, kravat** itd.

Postrežba točna in solidna.

Cene konkurenčne. Blago prvostno.

Zupan France:

Socialno gospodarske naloge bodoče reprezentance

Kot nadaljnji člen v zgradbi socialnega skrbstva v okviru reprezentančne organizacije pride v poštev

Akademski urad dela (AUD),

katerega naloge naj se predvsem usmerjajo v te tri smeri:

1. pridobiti akademikom kar največ ugodnosti pri nabavi učil in življenjskih potrebščin;
2. pridobiti ugodnosti pri javnih kulturnih, socialnih in drugih ustanovah;
3. zaslužek.

Ad 1. V tem oziru je ZSAU nekaj ugodnosti dosegla, zato bo naloga nove akademske reprezentance, da že enkrat pridobljene ugodnosti obnovi in da pridobi novih i to: pri nabavi študijskih in drugih knjig; pri nabavi tehniških potrebščin (ris. papirja, tušev, šestil, ris. desk, spec. svinčnikov, ravnal, itd.); pri nabavi potrebščin za kemike in medicince itd. (ZSAU je pridobila popuste pri nabavi knjig v Jugoslovanski knjigarni, Tiskovni zadrugi in Zvezni knjigarni in to od 10—25%. Vsi ti popusti so sedaj povečini ukinjeni.)

Pri nabavi perila, obleke, obutve, bi se dalo dobiti veliko ugodnosti; če bodo trgovci videli, da smo organizirani, bodo gotovo radi ugodili naši prošnji. (Omenil bi, da ima-

jo v tem pogledu v nekaterih univerzitetnih mestih na Poljskem akademiki divno organizacijo, tako, da skoro diktirajo trgovcem cene. O tem so se prepričali mnogi naši tovariši, ki so lansko leto potovali po Poljskem.)

Kot v trgovinah, bi se moralo dobiti ugodnosti tudi pri raznih obrtnikih (čevljarjih, krojačih, knjigovezih, brivcih, itd.) Ugodnosti pri brivcih je deloma že izposlovala ZSAU — te ugodnosti deloma še drže — treba jih bo izpopolniti in utrditi.

Nadalje opozarjam na popuste pri nabavi materijala v foto- in športnih trgovinah.

Nekaj ugodnosti je v sportnih trgovinah že izposlovala Akademski smučarska organizacija za svoje člane.

Nabava cenenege kuriva (premoga, drv) je tudi polje udejstvovanja AUD. Prepričan sem, da bi se dalo z lahkoto dobiti premog zastoj ali po znatno znižani ceni. Koliko bi bilo s tem ustrezno mnogim tovarišem, ki se morajo v zimskih mesecih potikati po različnih društvenih lokalih, zabijajoč čas, ker pač ne premorejo za kurjavo.

Prav gotovo pa je, da je predpogoj za vse te ugodnosti močna, dobra organizacija vseh študentov.

Ad 2. Nekaj je bilo tudi že v tem pogledu doseženega. **Popust v gledališču 50%** (slavisti imajo 75%) za vse dramske in operne prireditve (razen operet, gostovanj in ob nedeljah) je že star. Te ugodnosti uživajo akademiki tudi sedaj. Namesto ZSAU upravlja ter izdaja gledališke kupone univerzitetni zdravstveni fond (UZF). Poskrbeti bo treba, da se dobe ugodnosti tudi pri drugih prireditvah (koncertih, akademijah itd.).

Po drugih mestih imajo akademiki tudi precejšnje **popuste v kinematografih**, ugodno bi bilo, da bi kake ugodnosti tudi mi izposlovali.

Popusti v javnih kopališčih so tudi važni za akademike. Prav gotovo bi se dalo dobiti vsaj 75% popust v kakem našem javnem kopališču (kopališče v Okrožnem uradu, mestno kopališče). Sedanje pristojbine so za marsikaterega tovariša dokaj občutne. Isto velja za **letna kopališča.**

Že obstoječe ugodnosti pri zobozdravnikih bi bilo treba bolje urediti in zvečati. Pogosto je zdaj popust samo na papirju.

V korist bi bilo mnogim članom izposlovanje **popusta v planinskih kočah.** Delno izpopolnjuje to vrzel že Ferijalni savez, čigar člani imajo skoro iste ugodnosti kot člani planinskih društev.

(Nadaljevanje prihodnjic.)